

SÁTORALJA

Zemplén vármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok a díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kovács-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlér minden sora 20 kr.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Helyben házhoz hozva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 ft — kr.
Félévre 2 ft — kr.
Negyedévre 1 ft — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 fírtért közöltetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

Zászlóbontás.

(M) A közvélemény megnyilatkozása leghatékonyabb factora az előrehaladásnak. Indifferens, szigorú bírónak áll az emberekkel és eseményekkel szemben, hogy függetlenül, senki által nem befolyásolva mondja ki fölöttük felebbezhetetlen ítéletét. És az a körülmény, hogy ez a bíró nem egyes ember, hanem az élet küzdelmeiben sokszor egymás ellen törő emberek sokasága, a kik együttesen, a hogy a közvéleményt alkotják, hozzáférhetlenek, ez a körülmény minden kritika nélkül authenticussá teszi ezt az ítéletet.

Ennek a nélkülözhetetlen bírónak szükségére az irástudomány kezdetek óta megteremtette a hadjan való krónikákat: a Gutenberg nagyszerű találmányának fejlődése pedig megszültette a közvélemény leghivatottabb organumát: a sajtót, a melyet ma már az európai nagy hatalmak egyikének szoktak tekinteni. Mert míg a lantosok és íródeákok krónikái a megtörtént események írásbefoglalásával inkább tanítottak, semmint ítélték; s inkább a megtörtént tényekből levonható tanulságok hangoztatásával akartak jóraható eredményeket érni el: addig a sajtó az ítéletet váró esemény pillanatában emeli föl szavát, hogy valósággal statáriális eljárást követve, azonnal megtorolhassa a bűnöket, egyszerre gyakorolva igazságot és szolgáltatva a rossztól elriasztó példát.

És ez a nagy hatalom — mint mindegyik különben — nem egy egységből áll, de apró, sokszor jelentéktelennek látszó, s céljaikat illetőleg mégis nagyfontosságú részecskék egymásba kapcsolódásából for-

málódik egy szerves egészzé. Minden apró részecskének meg van a maga jelentősége és hivatása, s ha annak helyt áll, részese a munkával együtt az elért eredményeknek is.

A szépek, jók és igazságnak szeretői s a bűnöket ostromozni vágyás készlet benünket arra, hogy a sajtó nemes munkájából mi is kivegyünk részünket. Nem vándikáljuk nagy hangon magunknak az erkölcsbíróságot, s nem tetszelgünk csalhatatlanságunk tudatában; de éber, megvesztegethetetlen öre szándékozunk lenni a közéletnek, előismerve és dicsérve a jót, nemest, s kíméletlenül ostromozva a rosszat, bűnöset.

A mai nappal meginduló lapunk is kiakarja venni részét a sajtó nemes munkájából, hogy szűkebb hazánkunk érdekeit szolgálva, elől legyen mindenütt, a hol valami nemes, fontos czél megvalósításán fáradoznak. És ki akarjuk venni részünket abból a munkából is, a mikor félszedség, rosszakarat és bűnök ostromozására van szükség, hogy megtisztíthassuk a hazafiság, közművelődés, előrehaladás és tisztességnek templomát a kúfárok seregétől.

A hazafiság, közművelődés, előrehaladás és tisztességnek eszméit írjuk a kezünkbe szorított zászlóra, hogy fennen lobogtatva azt, minden körülmények között megőrizzük a ráirt elvek szeplőtelenségét!

Szűk körben bár, de soha meg nem csapandó lelkesedéssel állunk ki a közélet küzdőporondjára, hogy történelmi szent emlékekben gazdag vármegyénknek szolgálatára lehessünk.

Célunk: függetlenül, minden egyéni vagy

hatalmi beavatkozásnak negligálásával, pusztán saját jóérzésünk s a közügyek iránti szeretetünkön vezérelten szolgálni a zászlónkra tűzött elveknek ügyét!

Áthatva hivatásunk teljes tudatától, tantoríthatatlanul lépünk a magunk elébe tűzött ösvényre, hogy vést, akadályt nem ösmerve: előrehaladjunk. Küzdelmeink között vezéreszméinket tartva szemünk előtt, bíznak benne, hogy erőnk el nem lankad; s ha tépve is, de sikerhez jutunk. A sajtó hatalmával segíteni fogjuk az idegen nemzetiség közé ékelte magyarságnak ügyét, s küzdeni fogunk a kulturának és liberalizmusnak eszméiért.

Felölleljük lapunk keretében a kornak nagy eszméit, terjeszteni fogjuk azok ösmertét; méltani és támogatni fogjuk a vármegyének helyi érdekeit, és minden olyan ügyet, a melyek fellendüléséből, bármi téren is, közös származik. Perhorreskálva minden egyéni portálást, pajzskodást, a köznek javára törekszünk működni, tanácsot nem fogadva el csak a tisztességtől; s mindenben követve Deák Ferencnek a sajtóról mondott szavait: „hazudni nem szabad!”

Lapunk vezéreszméit vázolván programként, igérjük: a teljes függetlenséget: minden vallásoknak egy és ugyanazon mértékkel tisztelést, az igazságszolgáltatás ellenőrzését; a megyei és községi közigazgatás ösmertének, — az idő méhében rejlő nagy átalakulások figyelembevételével — terjesztését; a tisztviselők, jegyzők és tanítók érdekeinek hathatós védelmét; a közigazgatási, ipari és kereskedelmi érdekek megővését s fejlesztését!

Vezérezkikeink a közügyeket, irány és

HANGULATOK.

Keveresen Akim dr. sebészeti magántanár valami szokatlanul szentimentális hangulatban ment végig az illó-út gázlángjai alatt. Belevegült a nyüzgő tömegbe a nélkül, hogy csak egyszer is odapillantott volna valamelyik női kalap alá; vagy utánafordult volna egy-egy karsú suhanó asszonynak, a kinek széles válla, kiugró csipeje, pedig ha máskor látja, meg is állította volna.

Ment előre az olyan emberek öntudatlanságával, a kik fáradtan, erőltetve beállanak a főváros folyton hullámzó sokaságába, és engedik magukat ragadtatni, a merre a tömeg akarja. Pedig nála esemény számba ment az ilyen gyöngesség. Az ő fegyelmzett észjárása, akaraterjeje ritkán szokott kizökkenni abból a kerékvágásból, a melybe a doktor hosszú évek nehéz munkájával heterelt. És hogy ma megtörtént, annak sem valami idegrázó esemény az oka. A doktor szinte szégyelt rá gondolni, hogy őt, a kinek kezében soha nem vibrált a műtőkés, remegésbe hozta egy oláh parasztleány.

Úgy esett, hogy a klinkán járt esti inspekció. Lassan, unottan mozgott a fehérre meszelt kórterem vaságyai között. Gyűrődött kék vászonköpnyөгét még vedlettebbé látszott tenni a gázláng-

gok halvány, sárga fénye; erős, robusztos alakja jó egy fejfel kivált az őt környező orvosnövendékek közül.

Halk, szüvedély nélkül való hangján kértett néha egyet-mást a betegekől; majd végighallgatta a szigorúok jelentését. Ezek a komoly, már meglétt férfiak olyan elfogultan szóltak hozzá, akár csak a jezsuiták konviktorai a prefektusaikhoz. Egyáltalában olyan félelemmel vegyes ragaszkodás vette körül.

Az orvosnövendékek olybá vették, mint a kinek immár készen van a katedrája; a betegek pedig őtől várták a gyógyulást. Csodálatos dolgokat tudtak a kezéről. A melyik öszseroncsolt testen csak segített a műtő-kés, azon segített is, ha ő dolgozott vele. A mikor pedig a fekete szakalás, olajbarna arczával fölbe hajolt valamely betegnek, mintha reá lehetne volna a gyógyulást. Ez tette talán azt is, hogy az előzékenységgel különben keveset bajlódó professor is úgy bánt vele, mint a ki csak korban kisebb nála, de a tudásával oda állhat mellé.

Már kifelé készült a teremből, a mikor Renáta nővér állott elébe. A fiatal gyöngye újoncz-nővér izgatottan jelentette:

Egy beteget hoztak, a lába törött. De nem tud senki beszélni vele.

Még ön sem Renáta nővér, a ki annyi nyelven beszél? Kérdezte a doktor. . . No lássuk azt az exotikus betegét. . .

És átlépett a másik terembe, ahol akkor emeltek ki a zöld függönyös vesszőkosárból egy paraszt leányt. A mint a ruhástól ágyra fektetett leány meglátta a medikusok között álló doktort, mintha megsejtette volna, hogy megértik, hozzá fordult: — Domnu aszúta! . . .

A doktor elfelejtette, hogy a segítségét kéri; csak az oláh szó csengett a fülében. Egy régen nem hallott már olyat. . . Mintha valami langyos tavasi levegő csapta volna meg az arcát a pipacs-virággal — tarka temesi rózsákról. . .

Fölbe hajolt a leánynak, és a baja helyett a nevért tudakolta:

— Küm tyetyáma, fata?

A leány nyugodtan, — mintha természetes volna, hogy értik a nyelvet, — mondotta meg:

— Paraszkeva Szekosán. — És aztán látva, hogy nem hiába hozták ide, sebesen, az oláhnyelv sajátos szakgatottságával mondta el a baját.

Cselédnek hozta fel egy a fővárosba került oláh család. Nem szokta meg a lépcsőt, elcsúszott, és a lába törött. Most beteg, a lába fáj; a domnu segítsen rajta; aztán pedig küldjék haza a falujába, mert úgy is csak megszökik innen ml-előbb. . .

szakcikkeink közönségünk tudásvágyát, s irodalmi színvonalon álló tárczáink a szépérzék fejlesztését és a szórakozási vágykielégítését lesznek hivatva szolgálni, a mely hivatásnak, hogy minél jobban tudjunk megfelelni: minden erőnkkel rajta leszünk! Jól-értesültségünk szerette híreink az általános tájékozottságot fogják előmozdítani, tisztelve mindenkor az egyének és családok jó hírnevét és magánügyeit, addig a határig: a míg a közügyeknek ártalmára nem lehetnek!

Hű képét nyújtva lapunknak, azon hitben vagyunk, hogy nagy kiterjedésű vármegyénk közönségének szüksége van egy ily eszmékkel szaturált hírlapra, a mely hitünk ha jogosult-e és igaz: arról meggyőződést fogunk meríthetni abból a támogatásból, a melyben részesítettünk! Mi kitarjuk a zászlót, felhíva vármegyénk lelkes közönségét, hogy álljon e zászló alá, a melyre tűzött elveink megvalósításánál leghatalmasabb, hogy úgy mondjuk, egyetlen támogatónk lehet a közlekedés és közakarát.

Az Isten áldása, és becsületos, lelkes törekvésünk párosulva szándékainknak tisztaságával, hozza meg ezt nekünk! . . .

Előfizetési felhívás!

Mai mutatóvány számunk homlokán „Zászlóbotás” című alatti bőven fejtettük ki lapunk szerkesztése és magartására vonatkozó eszméinket, a mely programmszerű cikk felment bennünket az alól, hogy ezen felhívás keretében új programot adjunk.

E hűyüt csak ígéretet teszünk, hogy az abban foglalt eszmék védelmében a végsőig kitartunk és azoknak diadalra vitelénél sem erőt, sem fáradságot kimélni nem fogunk soha. . . De hogy ezt tehessük, szükségünk van a nagy közönség támogatására, a melyet csak addig kérünk, míg a megjelölt úton és irányban haladunk. Egy hajszálnyit eltérés a magunk elébe tűzött iránytól, vonja meg tőlünk a bizalmat és támogatást! . . .

Munkatársaink a társadalom, tudomány és gyakorlati élet legjelesebbjei közül ajánlkozva zászlónk alá: fölemelt fővel, erős hittel és biztos reménnyel indulunk a nehéz útnak, a honnan visszatérés nincs, csak elbukás vagy siker.

A doktor megvizsgálta a lábat: egyszerű fizsam volt csak, nem törés. Helyreroppantotta a megsérült csuklót, majd kötésel látta el. Közben beszélgetett a beteggel. . . Az orvosnővendékek csodálkozva álltak körül a vaságyat. Szokatlan volt nekik a betegeivel szűkszavú professzor túlos érdeklődése a leány iránt.

Talán észre is vette ezt, mert félrelépett az ágytól. Odafordult a rendelkezést váró apácáéhoz.

— Ne engedjék kérem, hogy megbolygassa a kötetet. Vigyázzanak rá! . . . Majd mosolygva tette hozzá: — földim az istenadta . . .

És sietve hagyta el a betegszobát. Levetette a kórházi köpenyt, s behúzódvá orszprémes felöltőjébe ott találta magát az ülő-uton.

Tudomással sem bírt talán a körülte zsongó életrol, mert gondolatban ott járt falujanak hajdan látott aranyárga vetései között.

Belelélt magát újra a gyermek évekre, a mikor a szénfekete-szemű Czárán Jeva játszó pajtása volt; s naphosszat ott ültek a „Ritü-Rosú” zöld cserjél alatt, koszorúkat fonva pipacsból és kék buzavirágból . . .

Egy sereg zagyva-emlék kergette egymást az agyában, új és új képeket mutatgatva. Élélle csillogott a pópának arany fonállal áttört zöldselelyem palástja; majd meg fülébe csengett az egyhangú lassú muzikaszó, a vasárnapi „szok”-ok

Erősen hisszük, hogy ez utóbbi fogja megjutalmazni fáradozásunkat; s ha ez így lesz, akkor munkánk nem volt hiábavaló.

A „Sátoralja,” számos rovata között: vezér- és iránycikkeink hivatott egyének tol-lábol fognak kikerülni.

Tárczacikkeink — a józlés, szépérzék és irodalmi magas színvonal szem előtt tartásával — jeles, nagy részben már ösmert írók kezeiből jönnek.

Újdonságaink és más rovataink pedig ügybuzgó szakfírfiak vezetése alatt a változatoság, szórakozás és jól értesültség kúforrásai lesznek; s végül

kritikai, irodalmi rovatunk tekintélyek munkáinak nyitva csak teret, hiteles és biztos ösmertetője lesz az irodalmi s művészeti érdekesebb események valamennyiének.

Igyekszünk minden igényeknek kielégítésével tartalmas, élvezetes s nagy czélokot szolgáló lapot nyújtani, — kérjük tehát a nagy közönséget, hogy fáradságunk s anyagi áldozatokat nem kimélő törekvésünk jutalmazásául lapunkat megrendelni, azt terjeszteni, s ez által a lapunk szelleme szerinti közjót előmozdítani méltóztassanak!

A „Sátoralja,” megjelenik 1895. évi jan. hó 5-től kezdve minden szombaton; előfizetési ára pedig: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Úgy magán-, mint hivatalos hirdetésekért a legjutányosabban közlünk.

Tisztelettel

STEINFELD JENŐ,
felelős szerkesztő és
laptulajdonos

A községi jegyzők és a vármegye.

Egy nótárius barátomtól hallottam a következő esetet. Az x-i nótáriusság megüresedvén, én is benyújtottam pályázati kérvényemet, a főszoabafírótól azon utasítást nyertem, hogy első sorban a falu uránál, az uradalmi tisztartónál tegyem tiszteletemet, s kerjem ki kegyes párfogását. Megjelentem a hatalmas úr előtt, ki kérésre szóló-szóra következőleg válaszolt: »mi közöm neked a jegyző választáshoz, én felélem választhatnak bárkit, ha nekem nem engedelmeskedik, egyszerűen elcsapatom. Én előttem a jegyző a kondásom, csordásom és béresem után következik csak.«

tánc-zenéje. Reáragyogtak a Czárán Jeva fekete-szeméi, izzó, erős fényvel, hogy még vakabbá tegyék a későbbi évek küzdelmes sötétjét. . . . Látta a praeparandia padjait faragó dászkal-jelöltet, a kit úzótt, hevített a vágy az után, hogy legyen valami, ne — dászkal.

És lett is. A praeparandianak hátat fordított dászkal, alig egy pár küzdelmes év után magántanárrá lett s ma már egy kis lépésre látta magától az egyetemi katedrának fényét és kényelmét. . . .

Lakásához érve, mig fölment a szőnyeggel bevont széles kölepesokon, komolyan töprengett azon, vajjon a cserével nyert-e vagy vesztett? . . . A tükörfényes parketten megállva azon gondolkodott: vajjon a nádfódeles kunyhó vert-földjét taposó Czárán Jeva kívánkozik-e most vissza a „Ritü-Rosú” zöld lombjai alá: koszorúkat fenni piros pipacsból és kék buzavirágból? . . .

... Egy levél várta az író-asztalán. Hosszú, vékony betűk voltak a papírra vetve; keskeny, fehér asszonykéz írhatta. . . . Idegesen szakította fel a borítékot és a lámpa mellé lépett. — Radóné hívta meg, a vén kuriai bíró felesége, egy csésze theára.

... Ha nem félné a Szeghóék hangos társaságát a maga számára is lenne ma este egy csé-

Hogy az x-i tisztartó ezen nézetével nem egyedül áll, az kétségtelen. De rosz néven sem lehet venni, ha egy laicus ember, kinek a mai modern közigazgatásról fogalma sincs, így nyilatkozik. De midőn egy vármegye, illetőleg annak vezérifírfiai teszik magukévé az ily nézeteket, ez már a tévedésnél is kissé több.

Pedig e feltevésre enged következtetni azon eljárás, melyet vármegyénk irányadó körei a községi- és körjegyzők egyletének 1892. év nyarán fizetésük rendezése tárgyában benyújtott kérvényével szemben elkövet.

A községi jegyzők állását az 1871. évi 18. t.-cikk emelte tisztviselői rangra, fizetésüket is ezen törvény állapította meg minimalis 400 frtban. Mi volt akkor a községi jegyző!

Mi volt akkor a községi administratio! A községi jegyzők kiszolgált katonákból, irni olvasni megtanult falusi gazdákból, tanítani s énekelni renyhe tanítókból kerültek ki. Teendőjük a körlevél lemásolása s a falu szükségleteit fedezni hivatott kivetések elkészítéséből állott.

Ma a községi jegyzők statusa kivétel nélkül középiskolákat — nagyon sok esetben jogot — végzett, több évi gyakorlat után egy a köz- és magánjogot s az állami administratio minden nemét felölölő szigorlatot letett hivatásuk magaslatán álló művelt egynekből áll. kiket nem egyedül a kenyérkereset, de magasabb ambíciók visznek e pályára. A községi administratio pedig egyszerűen az összes állami közigazgatási funtkiók alapja, a kezdet és a vég, mely ha roszul kezeltetik, az állam oszlopai dűlnek meg; másrésztől a régi vármegye romjaiból phóniként kiemelkedő, autonóm jogainak tudatára ébredt s ezzel élni tudó és akaró községek jólétének, haladásának tárháza. A községi jegyző pedig ezen községi administralionak — leg több heyen — egyedül vezére, éltető eleme: az ő munkásságán, becsületességén, ügybuzgóságán fordul meg, hogy a községi administratio keretében mozgó nagy feladatok áldással avagy kárhozattá váljanak a község lakosaira.

S im itt az ellentét. Míg a mi qualificatiót sem igénylő, körlevél másolatára hivatott nótárius fizetését a törvény 400 frt minimumban állapította meg, addig a 23 év alatt hozott összes administratív törvények végrehajtásával megterhelt, a feladatok s felelősség terhe alatt szenvedő, qualificált jegyzők fizetésének rendezése, segédmunka-

sze theám. Új cigarettáim vannak, és pompás cognacom. Maga akkora materialista, hogy e két utóbbira bizonyosra veszi: — Maria asszony. . .

Kedvetlenül tette felre a levelet. Rosszkedvű volt és elégedetlen; úgy érezte, hogy ma nem való semmiféle társaságra. Nem megy sehova, de itthon iszik meg egy csésze theát, s aztán lefekszik.

Meggyújtotta gyorsfőzője alatt a szesz lángot és beleült hintaszékébe. Elnézte a bádogedényt körülöfolyó lángnyelveket, s cigarettájának füstjét fújta maga elé. . . . Viziói voltak. Cigarettájának kavargó füstje mögül, mintha ösmerős szemek néztek volna rá. . . . Minden kék karika egy régi emlékké terjedt szét a levegőben; és a spiritusznak kékes lángra mintha sárgás-piros lenne, épen mint a mezők pásztortűzének fénye.

Idegessé lett és magára vette a kabátját. Leborította a lobogó szesz lángot, elment. . .

... Maria asszonynál masokat is talált nemcsak Szeghóéket. A világoskék szalon tele volt asszonynyal. Fényesfogú, gömbölyű asszonyok, kinek melle kilátzott a kivágott ruhákból. A doktor elvagyult közéjük és odaszegődött a félmillós csokoládégyáros-leány mellé.

Úgy beszélték, hogy ez a kenderbajú, szögletes csontú sápadt leány halálig szerelmes a doktorba. Kevezesánnak is fülébe sugták, s ő néha kötekedett a leánynyal. Radóné, ha látta őket

erő kirendelése iránt a törvényhozás egyáltalán mi ujat sem tett, a falusi képviselvek kényére bízván a szükségessé váló intézkedéseket.

Már pedig egy pár intelligens képviselő-testülettel bíró város kivételével az egész vármegye az 1886. évi XXII. törvényben nyert joggal egyáltalán nem élt, segéd munkásokról nem csak hogy nem gondoskodott, hanem az 1889. évi 454/16378. számú határozatával míg ahol ily munkaerők léteztek, azt is megszüntette.

Innen van aztán, hogy annyi nemes, magas róptú lélek, pár évi küzdelem után szárnyszegetten bukott alá, a községi adminisztráció pedig ott feneklik a 20 év előtti kátyuban.

Zemplén vármegye jegyzői egylete már évekkkel ezelőtt belátta a tarthatatlan helyzetet, s látva azt is, hogy más vármegyék közönsége mi mindent megtesz a jó közigazgatás érdekében, kérve-kérte a bajok orvoslását. Mind haszталan.

Az 1892. év nyarán azon kérelemmel fordult a vármegyéhez, hogy élve az 1886. évi XXII. t. cikkben nyert joggal, azon jegyzők javadalmasát, kiknek fizetése 600 frot sem tesz ki, emelje fel ez összegre.

S a vármegye intézői, kik midőn a vármegyei hajdúk lakbér javításukat kéri. sietnek az ügyet soron kívül a gyűlés elé terjeszteni; két és fél év óta ez ügyben nem tesznek semmit.

Nem keressük ez eljárás okát, nem bocsátunk rekriminációkba. de azt hisszük, hogy Zemplénvármegye községi jegyzői nem szolgáltattak okot arra, hogy kérvényük irodáról-irodára, lomtárból lomtárba vándoroljon éveken keresztül.

Silvius.

Mezőgazdasági viszonyaink.

Az ország lakosságának minden rétegét érdekli a földmívelési költségvetésnek a képviselőházban az elmúlt napokban való tárgyalása, annál is inkább, mert ez alkalommal oly fontos gazdasági kérdések — gazdálkodóink kritikus helyzetének orvoslási módjáról lévén szó — hoztak felszínre, melyek megoldásának nagy szükségességét mindenkinek be kell látnia.

Tagadhatatlan, hogy gazdálkodóink jelenlegi helyzete nem a legjobb és a létfontosságúval való küzdelemük nagyon nehéz, mert az általuk termelt gabonának hallatlan olcsó ára ellenében a nagyadó és drága munkabér sulya alatt nyögnek, elanyyira, hogy a terményeikből való bevétel csak

alig, vagy talán nem is fedezi egészen az általuk eszközölt tényleges kiadásokat.

Ezen viszonyok orvoslására nézve több indítvány is tétetett, melyek közül tényleg egynehány alkalmas volna gazdálkodóink mostoha sorsának némi enyhítésére, de ellenben javaslatba hozottak olyan orvoslási módok is, a melyeknek alkalmazása csak fokozná a veszélyt és károsabb volna hatásában, mint maga a betegség, a baj.

Az „agráriusok” ugyanis a helyzet javulásának feltételét az ipar és kereskedelem kellő megszorításában vélik megtalálhatni. Már ezen körülmény magában véve a gazdasági való tájékozatlanságra, vagy annak hiányos, és talán ferde ösmeretére vall, mert éppen e két tényezőt tartjuk alkalmasnak, lényegesnek, sőt feltétlenül szükségesnek a gazdálkodás felvirágzására és hiszem, mindenkinek — a ki a körülményeket ismeri — helyesléssel találkozom azon nézetemmel, miszerint a gazdálkodás felvirágzása, az ipar- és kereskedelem fejlesztésével karöltve jár, egymást föltételezik, kiegészítik.

Nagyon találon jegyezte meg egy képviselő, hogy kérdezzék csak meg a kereskedőt, vagy iparost, mikor volt jobb dolga, mikor a gazdának jó, vagy rossz aratása volt-e, de viszont kérdezzék meg a gazdát, mikor ért el nagyobb árt terményeiért, mikor ez iránt nagyobb volt a kereslet, kereskedés, vagy megfordítva.

Szerény nézetem szerint a helyzet javulására legelső sorban a kereskedelem és ipar kellő fejlesztését tartom szükségesnek, az utóbbit már azért is, hogy lehetségessé tétessék az. miszerint hazánk nyers terményei, — melyeknek eléggé bővülködik — itthon legyenek feldolgozhatók, továbbá célirányosnak tartanám — amit Festeitich földmívelési miniszter is kiemelt, magas, szép beszédében — ha gazdánk az eddigi szokásuktól eltérőleg nem szemtermelésre, hanem az állattenyésztésre fektetnek a főslyt, mert a szemes terménynek áremelkedése annál kevesebbé biztos, miután a kontinens ebbeni szükségletét, manapság, legnagyobb részben a tengerentúli államok fedezik, a melyekkel pedig mi, az eredményvel való versenyzést már nagyon sok tekintetből — föl nem vehetjük.

Üdvösnök bizonyúlva valószínűleg az is, ha egyes nagy városok példáját követve, a kisebb városokban is közraktarak állíttatnának fel, hogy az a kevesebb módos termelő is, ha pénzre van szüksége, még ennek következtében ne legyen kényszerítve termését elkötve-vetelni, hanem hogy várhassa be a legkedvezőbb árat, mert az általa ily módon elérendő artoóbblet bizonyára legtöbb esetben túl fogja haladni az általa fizetett kamat összeget.

De ily nagy horderóval bíró közzgazdasági kérdés sikeresen megoldani nem lehet, ha mindenki saját partjának színeivel festett pápaszemmel és nem a kellő tárgyilagossággal szemléli a dolgokat, hanem váltva, egyesült erővel kell mindenkinek részt venni a nemzettel — mert e kérdés az egész nemzet létfontosságú közéletét érinti — érdekeinek és jólétének előmozdításában, háttérbe szorítva minden néven nevezendő személyes- és párterdeket, mert eredmény csak ily működéstől várható.

Wetterschneider Miksa.

— Mádi Kovács György ezrede. A „M. H.” egy közelebbi számában olvastuk, hogy mádi Kovács György a kassai VI. hadtest parancsnoka a 12. gyalogezred tulajdonosává nevezetett ki. Ugyanezen alkalommal a nevezett hírlap megemlékezik röviden a 12. gyalogezred történetéről is. Midőn ezen körülményről megemlékezünk, megengedi a Magyar Hírlap, ha a 12. gyalog ezredre vonatkozó adatait, lapunk egy barátjának közlése alapján, helyesbítjük. A 12. gyalog ezred nem 1762-ben, de 1702-ben alakult Szilvásiában lengyel és morva fiúkból. Első harcaikat Rákóczy Ferenc hadai ellen vívta. Az ezred 1849-ben nem mellettknt, de ellenük harcolt, minek legfőbb bizonyítéka a Budavár védelmében elesett s a Henczi szobron olvasható 12. gy. ezredbeli harcosok névsora. Az ezred csak a 60-as években kezdették Komárom és Nyitra városokból kiegészíteni s így az ezred ma is túlnyomólag tót fiúkból áll. A königrázi csatában az ezred nagy veszteségeket szenvedett, elesett harcosai emlékét az ezred díszes emlékével örökölte meg a königrázi harctéren. Az ezred történetét különben János Salvátor főherceg (Orth János) írta meg, ki az ezrednél őrnagy volt s később az ezred az ő hadosztályához tartozott. Az ő szájából hallottam magam is — jegyzői meg tudósítók — a fenti adatokat, midőn az eddigi helyi magaslakotok táboroztunk.

— Esküvő. Dr. Moskovics Ervin, homonnai derék, keresett ügyvéd, e hó 16-án tartja esküvőjét Kassán, Liebmann Eteleka kisasszonnyal. Midőn őszinte örömmel gratulálunk e szép frigyhez, egyszersmint boldogságot, sok örömet kívánunk az ifjú párnak.

— Nyugdíjazás. Dr. Obláth Mór, gálszécsi járásorvos, a vármegye tisztii, segéd-, kezelő- és szolgazemélyzetnek nyugdíjalapját kezelő választmányá altal. folyó hó 13-án, saját kérelmére, nyugdíjaztatott.

— Tiszti orvosok. A tiszti orvosi vizsgák f. évi szeptember 30-ától november 28-ig tartott cyeusan vármegyei területéről Weinberger József királyhelmeczi magánorvos, és Widder Márk nagyuhályi járásorvos tették le a vizsgát.

— Pótválasztás. A máczai és szécsapoljánki választó kerületekben Szerdahelyi János lemondásával és Ruticska Pétercz elhalálozásával megüresedett vármegyei bizottsági tagsági helyek betöltése céljából, a pótválasztás határidejét az alispán december hó 14-ik napjára tűzte ki. A választás vezetésével Stépan Gábor és Spilenberg József bizottsági tagok bizattak meg s a főszolgabírák utasítottak, hogy a választás határidejéről az illető körzések értesítve legyenek.

— Berbeadási ügyek. S.-a-Ujhely város tulajdonát képező ó kaszinó vendéglőnek sör- és kávéházi helyiségei folyó hó 18-án fognak nyilvános árverés útján berbeadatni.

— Sárospataki ügyek. A város képviselő-testületének legutóbb tartott, rendes közgyűlésében, a folyó évi november 1-én életbe léptetett, mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény határozmányai értelmében, jövő 1895-ik évtől alkalmazni célszavatt mezőkerülői és hegyköz-

együtt, maliciózusan mondogatta — a doktor olajbarna arczára cselezva — a szomszédjainak: „fakó leány — pej legény...” Igy is emlegették aztán őket...

Mikor már elmentek egy páran, s kevesebben voltak a szalonban, a doktor félreült Radonával a sarokba.

E mellett a vérbélű, nevetős asszony mellett akart megszabadulni az emlékeitől, tudva, hogy mellette nem ér rá mással is törődni. Jó régen szerették egymást, és a doktor nem tudott betelni ennek a szöke, izgékony asszonynak nagy szenvedélyével.

Most ott ültek egymás mellett, egy darabig szótlanul. Az asszonyon megint erőt vett a bänkódásnak az a sajátságos faja, a mely pillanatokra megakasztja még a gondolkodást is, levertté tesz aztán pedig helyet ad valami szilaj, fékezhetetlen „nem-bánomi”-ságnak. Sokszor volt így, s olyankor a doktort is kergette magától. „Menjén, sátán, soh'se lássam többé”, — de már az ajtóból vissza szokta hívni. A doktor pedig még nem szabadult meg egészen az esti emlékek kísértése alól.

Az asszony hirtelen rászólt. — Tetszik magának az a Badenfeld Anna, Akim?

Keveresán elnevette magát. Belenézett az asszonynak mélységesen szürke szeméibe, s halkán mondta:

— Ugyan hogy gondolhat ilyen lehetetlen dolog? Hiszen — fakó leány!

Összenevettek. Radoné fölvetett a mozaik-asztalkáról egy török cigarettát, s egyik füstkarikát a másikkal kergetve a menyezet felé kérdezte:

— Magának valami baja volt ma este ugy-e?

— Honnan tudja?

— Láttam. Ösmerem a szokását és tudom, ha valakivel egy lélekzetre sokat beszél, akkor ki akar valamit venni a fejéből. Nem igaz?

— De igen! Különben kár beszélni róla. Egy oláh lányt hoztak fel a klinikára, az hozott ki a sodromból. Régen, nagyon régen nem hallottam már a gyermekségem nyelvét, s az első szóval egy sereg emlék kelt életre bennem.

— Asszonyé is?

— Asszonyé is. A Czarán Jeva fekete szemei villogtak rám egész este; a kinek mint suhanczfi a jegykendőjét hordtam.

Radoné egy pillanatig maga elé nézett, úgy tetazett neki, mintha a soha nem látott oláh parasztasszony alakja futna keresztül a szobán, a doktor meg kergetné a gondolataival... Elnézte egy kis ideig a kezében szorongatott kis battiszt zsebkendőt; majd mintegy véletlenül a Keveresán ölébe ejtette.

A doktor ránézett. — Mi ez, Marcsa?

A szép szöke asszony felhúzta két gömbölyű vállát.

— Tudom is én, talán... bünkendő... S egy pillanat múlva szokott szilaj nyíltságával fordult a doktorhoz:

— Az öregnek holnap tanácsulése van, feljön délelőtt?

A mikor búcsúztak, a doktor erős, meleg szorítást érzett a kezén. Nézése beleakadt az asszony nagy szürke szemébe, s az álta bátran hidegen a tekintetét — az érintésétől zsihogott a vere, halántékain ott érezte az erek lüktetését. Ennek az izig-erig asszonynak érintése perzselte a testet, és messzinek tetszett neki a holnap-délelőtt.

S míg az Andrássy út széles aszfaltján a vendéglő felé igyekezett, a szép asszony nálafelelt zsebkendőjének parfümjét besziva olyan szegénylős bosszúszággal gondolt arra, hogy mily érthetetlenül szentimentálisá tették mána azok a már kiégett fenyűket vesztett fekete szemek...

... Ezenközben pedig egy oláh parasztkunyhó dohos szobájában búcsú, kesergő dana hangzott lágyan, gyermeket altatva... A síró apróság vörös, láztól gyötört teste ott hanykódott a festett fabölcsőben; apró elszáradt karjai segítségért nyúltak. Az anya fölébe hajolva dűnyögte a távónótáját, a fekete szemei keresztül törve a sűrű könnyeken aggdóva, felve lesték a következő pillanatot a mely meghozhatja az ő csillagjának kihavadását...

Bert Ivan.

kek által a tandíjmentesek névsora az együttes szegénységi bizonyítvánnyal együtt a kir. tanfelügyelőség útján, — és pedig az általi iskolákra vonatkozólag a tandíjmentességre vonatkozó fölterjesztéssel egyetemben, az államilag segélyezett iskolákra nézve pedig a beíratások megtörténte után mindjárt fölterjesztendők. Ezen kimutatásokhoz a szükséges tankönyvek jegyzéke az ugyanazon című tankönyvek példányainak külön-külön való összegezésével csatolandó lesz; mely kimutatások az egyetemi nyomdának az engedélyezés egyidejű eszközésével, — általam fognak haldéktalanul megküldetni. Az egyetemi nyomda igazgatósága az engedélyezett tankönyveket a jegyzék megtartása mellett közvetlenül az állami iskolai gondnokságnak, illetve községi iskolaszékeknek küldi meg. Utasítsa a kir. tanfelügyelőség az állami iskolai gondnokságokat és községi iskolaszékeket, hogy az ilyképen nyerendő ingyenes tankönyvekről szóló elismervényeiket közvetlenül az egyetemi nyomda igazgatóságának küldjék be. A kir. tanfelügyelőség az ingyenes tankönyvekre ajánlottak jegyzékét láttaozásával és pecsétjével látta el. — 2. Egyéb községi és felekezeti iskolák részére azon kedvezményt nyujtom, hogy a m. kir. egyetemi nyomdából vásárlandó tankönyv példányszáma után 10% - ék engedélyezett engedélyezések, vagyis ezek minden tizedik példányt ingyen fogják kapni. — 3. Anyagi nehézségekkel küzdő új iskoláknál vagy iskola bővítéséknél a tankönyv és tanszer engedélyezését eddigi gyakorlat szerint fentartom.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

* **Körözés.** Virágh Mihály, mádi lakos kérelme folytán a „tályai népbank mint szövetkezet“ által 1886. július 12-én, 1121 sz. a. 50 frtos törzsbetétéről kiállított részjegyhez tartozó 15 db az 1891 — 1901. évekre szóló elveszett szelvények megsemmisítése iránt az eljárás a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék által folyamatba tetetett.

* **Felhívások örökösödési ügyben.** A s.-a.-ujhelyi kir. járásbírósa felhívta mindazokat, kik Borsiban elhalt Imhá József, Zemplénben elhalt kis korú Apacs András és S. a.-Ujhelyben elhalt Fortunyák Zoltán hagyatékát kepező s az illeto községekben levő ingatlan vagytonokra netalan örökösödési joggal bírnak, hogy igényeiket 45 nap alatt bejelentés, különben az örökség joga kérelmezők javára fog bekebelezetni. Továbbá a varannói kir. járásbírósa Szedliszke községében elhalt Ferencz Dupoly András ismeretlen tartózkodású egyik örökösét: Steczák Jánosné, sz. Ferencz Mariát felhívta, hogy egy év alatt, örököségi igényeinek bejelentése végett jelentkezzen, mert különben a hagyaték a kinevezett gondnok Ferencz Mihály közben jöttével betárgyalatni s örök része a gondnok kezelésére biztatni fog.

* **Csőd.** A s.-a.-ujhelyi törvényszék által Kohn és Reich tokaji bejegyzett fakereskedő cég (tagja Kohn Márton és Reich Mór) barhol találató ingó és Horváth-Szlavonországok kivételével, a magyar

állam területén lévő ingatlan javára a csőd elrendeltetett. Csődbiztosul Emedy Béla törvényszéki bíró, főmeg gondnokul dr Fried Lajos, helyettesesül Somogyi Bertalan ügyvédek nevezettek ki.

A közönség köréből.

Nyílt levél

a bodrogközi tiszaszabályzó-társulat igen tisztelt Elnökéhez és választmányához.

A bodrogközi tiszaszabályzó társulat közgyűlésén az évi költség előirányzatok tárgyalása alkalmával, nyílt hangon és még inkább köpönyeg alatt, nagy volt a költségirányzat, különösen személyi kiadásainál feltüntetett valóban kétségbe ejtő magas összeg elleni felháborodás és általánosságban ez ellen évről-évre többen felszóltak.

A legközelebbi közgyűlésen Soltész Pál tagtársunk emelt ez ellen ekkeseredett szót, azonban az útát és módot, mely tételnél vél megakarintást eszközölhetni, nem jelölte meg, a társulat igen tisztelt elnöke felhívására sem, mert személyi érdekeknek érintésétől, mint kezdeményező tartózkodott.

Megvalta az igazat, sokan felszóltottak arra, hogy minden egyes tételre tegyem meg észrevételeimet, különösen pedig az igazgatói állás szükségtelességét hangoztassam, egyúttal ezen álláshoz fűzött dotációnak törlesét kerjem.

Tapasztalva a múltban, hogy ez iránybani felszólalásaimmal célzt nem értem, sőt a társulat egyes tagjai feljajdulásaimat félreagymarázni is igyekeztek, ezen biztatásokra nem adtam hangot, nem pedig különösen azért sem, mert a társulat időközben már el is halt igen tisztelt igazgatója súlyos betegsége miatt jelen nem volt, s így állásáról, vagy annak dotációjáról, ily körülmények között vitatkozni nem láttam tisztességes dolognak.

Most azonban, miután az igazgatói állás megürült, azt hiszem nemcsak helyes, de kötelesség is felvetni a kérdést: szüksége van-e ezen állásra a tisztelt társulatnak? Nem lehetne ezen állást az alapszabályok megváltoztatása mellett egyszerűen mint feleslegest törölni?

Szerintem az igazgatói állás teljesen felesleges, épen azért annak az alapszabályok módosítása mellett megszüntetése volna helyes, annyival inkább, mert az alapszabályokban működés-körül megszabott és körvonalozott teendőket az igazgató nem végezte, nem végezhetne, legfeljebb azok végrehajtását ellenőrizhette, azonban ez sem történt meg soha.

Ha azonban a tisztelt elnökség és választmány az igazgatói teendőkre nézve szükségesnek lát egy közeget megbizni, — úgy azt hiszem — legcélszerűbb lenne az igazgatói teendőket a főmérnöki álláshoz kötni és a főmérnököt igazgató-mérnöknek nevezni, ki a számvévo és pénztári hivatal által eszközözendő kivetéseket, nyilvántartásokat — mint szakmájába vágót — ellenőrizne, felülvizsgálná, az

utalványozásokat eszközölné — egyúttal a netaláni egyéb teendőket is végezné.

Ezt azért vélném helyesnek, mert tudtommal a társulat volt igazgatója Löherer Andor állását azért hagyta oda — mert a földmívelésügyi miniszter — meglehető magas befolyásoknál fogva, kimondta, hogy csak szakközeg lehet igazgató. De ha a főmérnöki álláshoz talán, ellenőrzési szempontból, a mi tudtommal eddig úgy sem gyakoroltatott, az igazgatói teendők nem csatolhatóknak nem lehetne-e az igazgató teendőkkel Dóbé Bertalan igazgatói segéd urat megbizni? ki — mint tudom — 1600 frt évi fizetéssel van dotálva s azt hiszem ezen fizetésnek pár szék frrtal való emelése esetén az igazgatói teendőket igen szívesen és pontosan teljesítené.

Ezeket megfontolás végett bátor vagyok a tisztelt elnök úrnak és választmányának, mint illetékes fórumnak tudomására hozni és felkérni, hogy most, midőn még senkinek személyét nem érintheti felszólásom, fogjunk a költségek kevesbítéséhez s igyekezzünk valamit megtakarítani.

A tisztelt érdekelttség elhatározta, hogy a székhely Király-Helmecze tétéssék át, így tisztviselőink, kik a számvévo osztálynál vannak alkalmazva, meg pedig elég szerény dotáció mellett, szinte kénytelenítette lesznek oda áthelyezkedni, hol a piac drágább, lakás szükség van, és gyermekeik neveltetését sem eszközölhetik helyben, tehát terheltezők fokozódik. Félek — és azt hiszem félelmem nem alapteljes, — hogy a közel jövőben már ezen tisztviselőink indokoltan fel fognak jajdulni és költség-előirányzatunkban a személyi kiadások tételei megkövéredve fognak felmutatni. Azért ismételtlen kérem a hivatott urakat, hogy az igazgatói állást, mint különben is feleslegest, az alapszabályok módosítása mellett megszüntetni, vagy a fentebb megjelelt módok bármelyikének alkalmazása által ezen hivatalhoz kötött dotációnak törlesét foganasosítani méltóztassanak.

Vass Imre, társulati tag.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Bort Iván Budapest. Magán levél megy!! — Dr. Sz. A. Sümeg. Kedves sorait köszönettel vettük s kérjük szíves támogatását. — P. M. A programot mai számunk adja; ha igényeit kielégíti, kérjük szíves támogatását. — K. J. Köszönet, közlődiók között van. — W. M. Mdd. Szíves ígérethez támaszkodva; parancsoljon velünk. — Silvius. Vederemo. — F. A. K.-Várda. Bizunk lovagias ígéréteben. — M. J. W. J. Helyben. Az ígért teljesítését mikorra várhatom? — K. A. S.-a.-Ujhely. Lapunk szelleme s terünk felbátorít, hogy munkatársaink közt üdvözölhetendjük. — Censor. Csak döngessük a hatalom bástyáit!!

Mező-Zombor határában egy tagban fekvő 70 hold területű birtokom eladó.

Mád, 1894. december 15.

Illésházy Endre.

HIRDETÉSEK.

Kitűnő konyha.

Olcsó árak.

BOCK IMRE

SZALODÁJA A „VADÁSKÜRTHÖZ“
S.-A.-UJHELY.

Ajánlja teljesen újonnan berendezett, kényelmes szobáit, éttermét, kávéházát, hol kitűnő konyha és pince, pontos és figyelmes kiszolgálát, olcsó árak vannak.

Minden érkező vonathoz külön omnibusz.

Kereskedő-utazó uraknak kedvezményes árak!

Szilárd munka.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Sárospatakon, a Kis-útcán, egy, a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő

épület- és bútór-asztalos üzletet

nyitottam. Főtörökvésem oda irányul, hogy a n. é. közönség kívánalmait úgy a kiállítás, mint solid ár tekintetében kielégítem. — Elvállalok mindennemű épület- és bútór-munkát a legizlésebb kivitelben, javításokat, teljes lakás berendezéseket. stb.

Szíves támogatást kér

Nagy Dániel,

asztalos mester.

Szilárd munka.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A SÁROSPATAKI EV. REF. FŐISKOLA KÖNYVNYOMDÁJA,

mely

alapított 1651-ben és fennállott 1671-ig. Ujra alapított az 1805-ben.

Mindenmennyű
rovatolt ívek,
gazdasági táblázatok
különbözte nagyságban.

Üdvözlő- és látogatásijegyek.
Tánczrendek.

Ügyvédi, jegyzői
és községi
nyomtatványok.
Körlevelek és fal-
ragaszok.
Üzleti könyvek,
számlák, nyugták.

Levélfejek és borítékok.

Elvállal mindenmennyű

könyvnyomdái

munkákat u. m. önálló

könyvek, röp- és folyóiratok

*magyar, görög, latin, német, francia,
angol, tót és héber nyelven.*

Egyházi és világi
Zeneművek
a legtisztább hangjegy-
nyomással.

Eljegyzési kártyák.
Lakodalmi meghívók.

Étlapok.

Vignetták.

Gyászjelentések.

Árjegyzékek.

Dízmunkák.

Szalag-aranyozás.

Meghívók.

Díszokmányok.

„SÁTORALJA”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HÍRLAPKIADÓHIVATALA

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD, HIRDETÉSEKET, VALAMINT NYILTTERI KÖZLEMÉNYEKET

A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMÍT FEL.

SÁROSPATAKI LAPOK, SÁROSPATAKI IFJUSÁGI KOZLÓNY

kiadóhivatala.